

Constantin MĂNUȚĂ

NICOLAE BUSUIOC, UN SCRITOR ÎMPĂTIMIT DE BASARABIA

Scritorul, filosoful și eseistul Nicolae Busuioc reprezintă un nume de referință în peisajul literaturii române contemporane.

Pe parcursul unei bogate și valoroase vieți artistice și culturale, Nicolae Busuioc a scris un număr însemnat de cărți, articole, recenzii, interviuri, eseuri și note de călătorie, atât în lucrările de specialitate: biologie și biblioteconomie cât și în domeniile artei, literaturii și filosofiei. Dintre cărțile scrise de autor amintim: *Oglinzile cetății. Dialoguri ieșene*; *Oglinzile cetății. Dialoguri la Chișinău*; *Scriitori ieșeni contemporani. Dicționar biobibliografic*; *La pas prin Paris*; *Semnele înțelepciunii. Schiță pentru o istorie eseistică a cărții*. Grafică de Ion Truică; *Cartea ca regăsire a lumii*; *Jurnalul unei biblioteci*; *Iași dintre milenii*, Grafică și pictură de Dan Hatmanu; *Scriitori și publiciști ieșeni contemporani – 1945-2002. Dicționar*, Ediția a II-a; *Academia de la Pavilion. Despre cum se poate gândi frumos*; *Cetatea gânditoare*; *Semne în labirint. Cronici literare*; *Biologie și literatură. Cercetare transdisciplinară*, (Bursă COPYRO); *Scriitori și publiciști ieșeni contemporani. Dicționar*, Ediția a III-a; *Timpul trăit. Dialogul continuu cu sine*.

La începutul anilor 1990, în calitate de director al Bibliotecii „Gh. Asachi” din Iași a inițiat și coordonat un Salon de carte românească la Iași și la Chișinău în fiecare toamnă, transformând Podul de flori într-un pod de carte, etern după cum subliniază criticul literar Ioan Holban în prefața *Sufletul deschis ca o bibliotecă a cărților citite*, în recenta carte a scriitorului, *Basarabia de suflet*, apărută la Editura Știința din Chișinău, 2010.

Cartea cuprinde două părți: I – *Cărți, lecturi, opinii*, II – *Dialoguri esențiale*, unde scriitorul ridică un monument de neuitat cărții ca valoare intrinsecă și perenă a spiritualității, conform dictonului horatian „Exegi monumentum aere perennius” (lat. „Am înălțat un monument mai durabil decât bronzul”).

Tot Nicolae Busuioc a fondat și o Bibliotecă de carte românească la Chișinău, avându-i ca parteneri pe scriitorii basarabeni Claudia Balaban și Alexe Rău.

În prima secțiune a cărții în discuție, Nicolae Busuioc se ocupă de prezentarea scriitorilor basarabeni Eugenia Bulat, Aureliu Busuioc, Mihai Cimpoi, Mircea V. Ciobanu, Ion Ciobanu, Iurie Colesnic, Dumitru Crihan, Nicolae Dabija, Iulian Filip, Ion Hadîrcă, Nicolae Leahu,

Claudia Partole, Alexe Rău, Vasile Romanciuc, Arcadie Suceveanu, Ianoș Țurcanu, Grigore Vieru, Diana Vrabie, Claudia Balaban, Gheorghe Prini etc.

Criticul și istoricul literar Nicolae Busuioc se apleacă asupra confrăților basarabeni cu o deosebită generozitate și sensibilitate, prezentându-i într-o lumină caldă, văzînd în același timp și sufletul fiecăruia dintre ei.

De cîte ori am avut ocazia să lecturez vreo carte sau o recenzie despre un autor, scrise de Nicolae Busuioc, tot de-atîtea ori am căzut pe gânduri, m-a învăluit acea „înfiorare suav metafizică a ființei”, așa după cum scrie în articolul dedicat Irinei Nechit.

Om de carte și savant de bibliotecă, autorul a dedicat mai multe opere, cărți în general, stabilindu-i notele semnificative, o dată *ca mit*, iar a doua oară *ca labirint*. (*Cartea ca mit, cartea ca labirint*).

„Destinul cărții se aseamănă cu cel al omului, sau invers, dacă este adevărat că uneori viața imită literatura...”, afirmă autorul.

Fiind de formație științifică biolog, teoretizînd, dar și aplicînd problema cercetării transdisciplinare în studiul *Biologie și literatură. Cercetare transdisciplinară*, Iași, Princeps Edit, 2008 (Bursă COPYRO), Nicolae Busuioc contemplă și cercetează natura cu ochii specialistului metamorfozat, în omul estetic, liric avînd multiple precepte cognoscibile. „*Omul biologic*, după uriașa lui evoluție psihosomatică, s-a transformat în *omul creator*, cu disponibilitate de cunoaștere și exprimare aproape fără limite”.

Preocupat de metafizica resorturilor naturii, „natura dincolo de natură” avînd o altfel de „percepție a luminii”, „cu o semnificație personală”, eruditul cercetător întrezărește oricînd simbioza dintre natură și literatură, insistînd pe ideea „culturii care împlinește natura umană”.

Partea a doua a cărții, *Dialoguri esențiale*, redă dialogurile reproduse din *Oglinzile cetății*, vol. 4.

Basarabia de suflet, cartea unui scriitor erudit, cum este Nicolae Busuioc, reprezintă o punte spirituală dintre două culturi, de pe ambele maluri ale Prutului, într-o singură cultură ce se vrea întregită în cadrul Uniunii Europene.